

Nieuwsbrief Oktober 2022

Mensen met Dementie in Groningen

www.mensenmetdementiegroningen.nl

info@ensenmetdementiegroningen.nl

Inhoud (en nog meer wetenswaardigheden)

- *Uit de praktijk* - Vergeet Mij Niet - Individuele begeleiding thuis voor mensen met dementie
- *Uit de praktijk* - Olli – Contacthond voor mensen met dementie
- *Uit de Praktijk* - Toolbox Familieparticipatie
- Meer aandacht van gemeenten in Groningen voor thuiswonenden met dementie en hun mantelzorgers
- De wensen en behoeften van inwoners staan centraal in het beweegproject in Coevorden
- Wat maakt een wijk seniorproof? Wat mag in een wijk echt niet ontbreken?
- SPREAD+ Drie miljoen voor toegankelijke praktijkoplossingen bij dementie
- Hoe motiveer je ouderen voor valpreventie?
- Activiteiten Breinbieb Groningen en Haren oktober – november – december 2022
- Activiteiten Week tegen Eenzaamheid 29 september - 6 oktober 2022 – Eemsdelta en Groningen
- Dementietafel over dementie bij mensen met ernstige verstandelijke beperkingen - 11 oktober 2022
- Programma van de week van de zorglandbouw van 3 tot 7 oktober 2022
- Mini-symposium over samenwerken aan welzijn, zorg en samenleven ouderen - 6 oktober 2022
- Workshop - Als de zorg thuis intensief is en opname in een verpleeghuis volgt - 14 oktober 2022
- Workshop - Mantelzorgwoningen en prémantelzorgwoningen - 28 oktober 2022
- Webinar Langer Thuiswonen met dementie kàn – 13 oktober 2022
- Bijeenkomsten Alzheimer Cafés
- *Kleinschalig wonen uitgelicht* - Knarrenhof en LVGO- Woongemeenschap 50-plus - De kracht van senioren
- Oproep - Wat is jouw beeld van dementie? Deel het met ons via een foto of beeld met toelichting
- *Film en theater* - Je kunt me gerust een geheim vertellen
- *Technologie Tip* - Slim-O-theek in Eemsdelta en Groningen - uitleenpunt slimme apparaten
- *Het lezen waard* - Wie ben ik als niemand kijkt?; Samenleven met Dementie
- *Gedicht* – Zoen; U kent mij niet

ach oma, zo lang
wij nog precies
weten wie jij
bent...

Deze nieuwsbrief is een
uitgave van Mensen
met Dementie in Gro-
ningen. Deze verschijnt
10 a 12 keer per jaar.

Voor vragen over de
nieuwsbrief of het aan-
leveren van nieuws,
stuur een mail.

Tip!

Uit de praktijk

Vergeet Mij Niet - Individuele begeleiding thuis voor mensen met dementie

Samen Verder biedt ondersteuning aan mensen op leeftijd met geheugenproblemen of waarbij dementie is vastgesteld. Het initiatief 'Vergeet Mij Niet' zorgt voor een totaalaanbod, waardoor mensen met dementie zo veilig mogelijk thuis kunnen blijven wonen.

Niet iedereen met dementie heeft behoefte of is in staat deel te nemen aan dagbesteding in groepen. Eén op één ondersteuning in de vertrouwde thuissituatie kan noodzakelijk zijn, maar wordt ook als prettig ervaren. Ook als mensen met dementie al naar de dagbesteding gaan, kan er een begeleider worden ingezet in de thuisomgeving.

Bij dementie is het belangrijk om zo lang mogelijk zelfstandig beslissingen te blijven nemen en actief te blijven. Door het inzetten van individuele begeleiding worden deze vaardigheden zo lang mogelijk behouden. De begeleider sluit aan bij de wensen en behoeften van zowel de zorgvrager als mantelzorger en zorgt zo mede voor een positieve gezondheid van de zorgvrager.

Tijdens de begeleidingsmomenten is er ruimte om je verhaal kwijt te kunnen, ervaringen uit te wisselen, het over emoties te hebben over de achteruitgang, maar ook samen te lachen.

De activiteiten kunnen uiteenlopend zijn, van samen een kopje koffie drinken tot wandelen, een maaltijd samen bereiden of een potje kaarten. Een uitje naar bijvoorbeeld een tuincentrum of het bezoeken van winkels behoren ook tot de mogelijkheden.

We kijken vooral naar wat de zorgvraag nu is en hoe men dit graag wil blijven doen.

Een ander doel is de mantelzorg wat verlichting te geven. Deze krijgt door de individuele begeleiding meer tijd voor zichzelf en kan zo de zorg beter volhouden.

Op het filmpje kunt u bekijken hoe de begeleiding eruit kan zien.

<https://youtu.be/S7GfVoIH8z4>

Bron LinkedIn - Voor vragen/ opmerkingen kunt u altijd contact opnemen met Samen Verder <https://bm-samenverder.nl/landings/hoofd> Tel.. 0492-476001. Of casemanager Mandy van de Wiel ☐ 06- 36062819.

vergeet
dementie
onthou mens

een dementievriendelijke
samenleving start in je hoofd

Tip!

Uit de praktijk

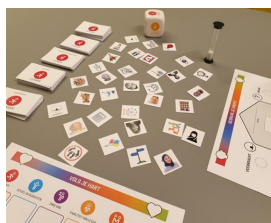
Olli – Contacthond voor mensen met dementie

De medewerkers van Sociaal Werk Oldambt hebben een bijzondere collega contacthond Olli. Samen met buurtwerker/ mantelzorgondersteuner Elke vormt hij een zorgduo. Samen op huisbezoek bij mensen met dementie in de gemeente Oldambt. Olli en Elke worden opgeleid en begeleid door Stichting Blijf. Contacthonden kunnen van enorme waarde zijn voor mensen met dementie. Ze zorgen voor blijde momenten, verleiden mensen tot bewegen en doorbreken boze en verdrietige momenten. Ook kan een contacthond een rol spelen bij het leren doorgronden van onbegrepen gedrag. Honden hebben namelijk, eerder dan mensen, in de gaten wanneer iemand angstig is of niet op zijn gemak voelt. Die signalen zijn erg belangrijk voor Elke, die daardoor tijdig een cliënt op zijn of haar gemak kan stellen.

Elke: "Mijn droombaan is sinds 10 november 2021 werkelijkheid en daar ben ik super blij mee. Het is samen met mijn collega Olli heel hard werken. Samen doen we dit met veel plezier voor een unieke en fantastische hondenbaan. Samen met Olli van betekenis zijn voor onze inwoners, dat geeft een goed gevoel".

Info bij SCWO op <https://www.sociaalwerkoldambt.nl/nieuws/een-bijzondere-collega;-contacthond-olli> of of e.hut@sociaalwerkoldambt.nl

Bordspel Positieve gezondheid – spelenderwijs nadenken over je gezondheid en toekomst

Het is zover, het nieuwe spel over Positieve Gezondheid is in productie! De definitieve naam is: Alles op tafel? Spelen met Positieve Gezondheid. Het spel wordt geleverd vanaf maart 2023, maar is nu al te bestellen.

Het bordspel is bedoeld om spelenderwijs in gesprek te gaan over gezondheid. Zo kom je erachter wat jij belangrijk vindt voor jouw gezondheid, waar je blij van wordt en wat je graag anders zou willen.

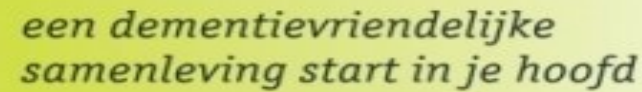
Het spel is voor mensen met een lichamelijke, psychische of licht verstandelijke beperking, ouderen en voor mensen die moeite hebben met (begrijpend) lezen.

Ook is het spel voor mantelzorgers, leefstijlcoaches, Praktijkondersteuners Huisartsen (POH) en zorgverleners.

Het spel is ontwikkeld met diverse samenwerkingspartners, waaronder Zorgbelang Groningen. En mede mogelijk gemaakt door onder andere de Provincie Groningen.

Interesse in het spel? Het is te bestellen via <https://debagagedrager.nl/product/alles-op-tafel-spelen-met-positieve-gezondheid>

Ook staat er informatie op <https://www.mantelzorg.nl/onderwerpen/geldzaken/reiskostenvergoeding-voor-mantelzorgers>

Tip!

Uit de praktijk

Iets vergeten is heel normaal. Wanneer moet je je zorgen maken over je geheugen? Wanneer wordt het dementie?

Iets vergeten is heel normaal. We vergeten allemaal wel eens waar we onze sleutels hebben gelaten. Maar soms worden zulke klachten steeds erger en kunnen ze een teken van dementie zijn.

Hoe zit het met jouw geheugen? Maak jij je weleens zorgen en is dat terecht? En hoe kun je jouw geheugen verbeteren?

Hersenstichting

Wanneer moet je je zorgen maken over je geheugen?

De weg naar huis vinden, dat we bij groen mogen oversteken, de naam van een oude vakantie-liefde, het komt allemaal voort uit je geheugen.

Het geheugen gaat langzaam achteruit naarmate je ouder wordt. Dat is normaal en je bent zeker niet de enige die dit ervaart.

Maar wanneer moet je je zorgen maken over je geheugen?

Er zijn een aantal belangrijke verschillen tussen normale vergeetachtigheid en dementie.

Welke dit zijn, lees je in het artikel via de link <https://www.hersenstichting.nl/nieuws/vergeetachtigheid-of-dementie/>

Ontdek hoe je jouw geheugen kunt verbeteren

Wat is belangrijker voor je geheugen: onthouden of vergeten?

In het webinar Het geheim van ons geheugen van Het Fitte Brein vertelt prof. Rudolf Ponds je alles over het geheugen.

Waarom is het goed dat je niet alles onthoudt? En wanneer wordt normale vergeetachtigheid abnormaal?

'International Master of Memory' Rick de Jong onthult tijdens het webinar zijn geheugentips en laat zien hoe je deze zelf kunt inzetten.

Dit webinar werd live uitgezonden. Kijk het webinar terug op <https://www.hetfittebrein.nl/webinar-het-geheim-van-ons-geheugen>

Bron en informatie <https://www.hersenstichting.nl>

vergeet
dementie
onthou mens

een dementievriendelijke
samenleving start in je hoofd

Meer aandacht van gemeenten in Groningen voor thuiswonenden met dementie en hun mantelzorgers. Je wilt alles goed doen, en dat kun je niet altijd.

Zorgen voor een partner of ouder met dementie is zwaar. Groningse gemeenten springen in de bres voor de mantelzorgers in de provincie.

Even op stap voor een boodschapje: Colet Mulder is mantelzorger voor haar ouders. „Het is soms zwaar maar ik blij dat ik dit voor ze kan doen. Naar een zorgcentrum willen ze niet“.

Colet springt bij waar ze kan, zodat haar ouders zelfstandig kunnen blijven wonen in hun geliefde appartementje in de Sappemeerse Bloemenbuurt. Dat is vaak hard werken. „Ik ben enig kind dus het komt allemaal op mij neer. Geluk-

kig woon ik in de buurt. Dus als er wat is, ben ik dichtbij. Naar een zorgcentrum willen ze absoluut niet, dus het is mooi dat het zo kan.“

Zoals Colet zijn er duizenden Groningers die als mantelzorger dag in dag uit in de bres springen zodat hun partner, vader, moeder en soms beide ouders in hun vertrouwde huis kunnen blijven. Er rust een zware last op hun schouders. Hulp is er wel, maar het aanbod is versnipperd, met veel verschillende instanties - en zie daarin maar eens je weg te vinden.

Om zulke zwaarbelaste mantelzorgers een steuntje in de rug te geven, is op initiatief van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een landelijk programma opgestart. De titel geeft precies aan waar dat om draait:

‘Versterking aanbod dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie’. In de provincie Groningen deden Stadskanaal, Veendam en Oldambt al mee, dit jaar haakten ook Groningen en Midden-Groningen aan.

Een goede en zinvolle dagbesteding helpt zowel ouderen als hun mantelzorgers, zeggen Marije Ribbink en Jantien Schaap. Zij trekken in Midden-Groningen de kar namens de Stichting Kwartier Zorg & Welzijn in Hoogezand.

Bewegen of überhaupt bezig zijn houdt ouderen geestelijk scherper dan wanneer ze hele dagen alleen thuiszitten.

Activiteiten kunnen een rem zetten op de geestelijke aftakeling.

Tegelijkertijd ontlasten die uurtjes buitenshuis de kinderen of andere mantelzor-

gers voor even van hun zware taak. Het geeft letterlijk even adem.

Bron Dagblad van het Noorden, september 2022

vergeet
dementie
onthou mens

*een dementievriendelijke
samenleving start in je hoofd*

Lootuinen
in beweging

ZonMw

ADEMA ARCHITECTEN

De wensen en behoeften van inwoners staan centraal in het beweegproject in Coevorden

In het project 'Wat beweegt ouderen?' in Lootuinen, een wijk van Coevorden, staan de wensen en behoeften van inwoners van deze wijk centraal. Het [Zorg Innovatie Forum](https://www.zorginnovatieforum.nl) onderzocht samen met [Adema Architecten](https://www.adema-architecten.nl) hoe Positieve Gezondheid in de fysieke leefomgeving bijdraagt aan beweging, ontmoeting en samenwerking van de inwoners van Lootuinen in Coevorden. Er is samengewerkt en geluisterd naar de inwoners, die de zeggenschap over hun eigen leefomgeving terugpakken.

De resultaten van het project zijn gebundeld in de publicatie "Lootuinen in beweging".

Lees meer op <https://www.zorginnovatieforum.nl/nieuws-item?id=50>

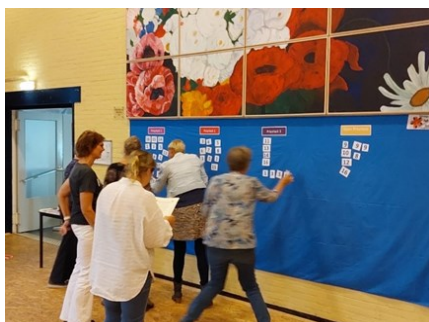

Wat maakt een wijk seniorproof? Wat mag in een wijk echt niet ontbreken?

Een prettige woonomgeving draagt bij aan vitaliteit, het voorkomen van eenzaamheid en aan kwaliteit van leven. Een groene omgeving, met voorzieningen op loopafstand en ruimte voor ontmoeting.

De Taskforce Wonen en Zorg heeft een nieuwe webpagina 'Inspiratie voor 2040', waar zij ingaan op het belang van vitale wijken <https://www.taskforcewonenzorg.nl/inspiratie-voor-2040/woonzorgvisies>

Zij zijn benieuwd naar jouw kennis en ervaringen! Stuur een e-mail naar info@taskforcewonenzorg.nl

Start Lokaal Netwerk Dementie gemeente Eemsdelta

Meer dan 30 professionals uit de dementiezorg kwamen op 13 september 2022 bijeen in het ASWA-gebouw in Appingedam op de eerste bijeenkomst van het Lokaal Netwerk Dementie Eemsdelta.

Ze gaan samenwerken voor een betere toegankelijkheid, vindbaarheid van dementiezorg en behoud van kwaliteit van de dienstverlening.

Deze eerste bijeenkomst was een groot succes; de zorgprofessionals werden natuurlijk ook actief aan het werk gezet en door de enthousiaste input van iedereen kreeg Lokaal Netwerk Dementie zo een wervelende start!

Wat deelnemen aan lerende netwerken oplevert

Deelnemers aan lerende netwerken van Waardigheid en trots op locatie geven aan dat ze op waardevolle ideeën komen, meer inzicht krijgen in hun functie en positionering en zich sterker in hun vak voelen. Dit blijkt uit onderzoek dat kennisorganisatie Vilans uitvoerde in het eerste half jaar van 2022. De deelnemers noemden als succesfactoren: leren van elkaar, een bredere blik, steun, herkenning en ervaringen delen en kennis uitwisselen. Ook doen zij inspiratie op door mee te lopen bij de organisatie van een netwerkpartner. Verder geven zij aan zich gelukkiger in hun vak te voelen, meer inzicht te hebben in hun eigen rol en functie en zich gezamenlijk sterker te voelen.

Netwerkondersteuning Waardigheid en trots op locatie

Wat doen we? Feiten en cijfers

1. Starten en ondersteunen lerende netwerken
2. Verspreiden kennis uit netwerken
3. Delen tips en hulpmiddelen over leren in netwerken

Wat levert het op?

- Leren van elkaar
- Steun en herkenning
- Ervaringen delen en kennis uitwisselen

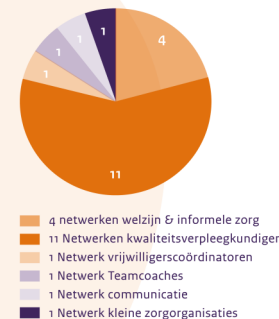
 19 netwerken

 per netwerk 7-10 organisaties

 ruim 200 deelnemers

Netwerken komen ongeveer 6x per jaar bij elkaar tijdens netwerkbijeenkomsten (online of fysiek).

De bijeenkomsten worden beoordeeld met gemiddeld een cijfer:

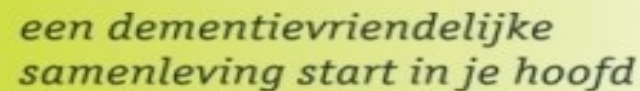
8

“Het is fijn om ervaringen en kennis te delen met collega's van andere organisaties. Prettig dat de bijeenkomsten onder begeleiding zijn van Vilans.”

Ook draagt deelname bij aan meer vakmanschapstrots. Netwerkmanager Marieke Stork: 'Dat zagen we bijvoorbeeld terug bij het lerende netwerk van welzijnsmedewerkers. Sommige deelnemers hadden het idee dat welzijn minder belangrijk is dan zorg. Door uitwisseling met collega's worden mensen zich meer bewust van het verschil dat zij maken. Daardoor ga je je toch gelijkwaardiger opstellen in het contact met andere disciplines, ga je meer ondernemen en bereik je ook meer.'

Bron en meer info <https://www.waardigheidentrots.nl/actueel/wat-deelnemen-aan-lerende-netwerken-oplevert/>

Meer info met ook de infographic op <https://www.veiligheid.nl/kennisaanbod/advies/ouderen-motiveren-voor-valpreventie>

vergeet
dementie
onthou mens

een dementievriendelijke
samenleving start in je hoofd

Activiteiten Breinbieb Groningen en Haren oktober— november—december 2022

BreinBieb—Damochtenden met Fitter Brein in Groningen

Dammen is goed voor het brein! Elke eerste donderdag van de maand is er in samenwerking met HANNN Project Fitter Brein in Forumbibliotheek de Wijert een damochtend. De activiteit is geheel gratis en iedereen is welkom om aan te schuiven. Men kan nieuwe mensen leren kennen en een potje spelen onder het genot van een kopje koffie of thee!

Damochtend

Forumbibliotheek De Wijert, Van Lenneplaan 10 Groningen

6 oktober / 3 november / 1 december | 10.30 – 11.30 uur | gratis

De toegang tot deze ochtend is gratis. Iedereen is welkom maar mensen met geheugenproblemen en mantelzorgers zijn speciaal uitgenodigd. Opgave is mogelijk door een mail te sturen naar m.hopma@forum.nl t.a.v. Marieke Hopma.

BreinBieb - Spelochtenden in Groningen en Haren

Het spelen van spellen is goed voor het fit houden van het geheugen.

Bovendien is het ook nog eens gezellig! Onder begeleiding kan men met elkaar spellen spelen uit de BreinBieb-collectie. Dit kunnen quizen zijn, maar ook memoryspellen of puzzels. Daarnaast is er ook ruimte voor gesprek.

Spelochtenden

Forumbibliotheek De Wijert, Van Lenneplaan 10 Groningen

20 oktober / 17 november / 15 december | 10.30 – 11.30 uur | gratis

Forumbibliotheek Haren, Brinkhorst 3 Haren

4 oktober / 1 november / 6 december | 10.30 – 11.30 uur | gratis

De toegang tot deze ochtend is gratis. Iedereen is deze ochtend welkom maar mensen met geheugenproblemen en mantelzorgers zijn speciaal uitgenodigd. Er is plaats voor maximaal 8 mensen.

Opgave is mogelijk door een mail te sturen naar m.hopma@forum.nl t.a.v. Marieke Hopma.

BreinBieb - UP! Gespreksochtenden in Haren

In samenwerking met Humanitas gaan er vanaf september UP! gesprekken van start in Forumbibliotheek Haren. Vervolgens kan men iedere derde woensdag van de maand aanschuiven. In een besloten setting kan men deelnemen aan groepsgesprekken waarbij persoonlijke thema's als vriendschap, ouder worden en dankbaarheid aan bod komen. Belangrijke dingen die er toe doen als je ouder wordt, het hoeft niet zwaar te zijn maar soms is het fijn om het er eens met leeftijdsgenoten over te hebben.

Forumbibliotheek Haren, Brinkhorst 3 Haren

19 oktober / 16 november / niet in december | 10.00 – 11.30 uur | gratis

De toegang tot deze ochtend is gratis. Opgave is mogelijk bij Anneke de Koning door te bellen naar 06 52795075 of te mailen naar annekedekoningmc@gmail.com.

vergeet
dementie
onthou mens

een dementievriendelijke
samenleving start in je hoofd

29 SEPTEMBER T/M 6 OKTOBER

Week tegen de Eenzaamheid

Van 29 september tot en met 6 oktober kan iedereen deelnemen aan de Week tegen Eenzaamheid. Op initiatief van de gemeente Eemshaven organiseert Cadanz Welzijn allerlei activiteiten voor inwoners die zich eenzaam voelen.

Informatie Cadanz Welzijn

<https://cadanzwelzijn.nl>

Activiteiten Week tegen Eenzaamheid 29 september tot en met 6 oktober 2022

In alle gemeenten natuurlijk; bijvoorbeeld ook in de gemeente Eemshaven en Groningen

Campagne 3 manieren in Groningen

In de week tegen eenzaamheid 2022 start in Groningen de campagne 'drie manieren om er plezier in te houden'. Drie activiteiten voor ouderen die verder gaan dan ontmoeten alleen, staan in de schijnwerpers. Doel is zo breed mogelijk bekendheid voor deze activiteiten te genereren, en specifiek ouderen te verleiden om mee te doen.

'Herkennt u dat? Het gevoel dat er iets mist. Je zou wel iets willen ondernemen, alleen... wát dan? En met wie?'

De campagne blijft niet beperkt tot de week tegen eenzaamheid en loopt gewoon door. Meer variatie en verdieping in het aanbod. De drie manieren zijn groepsactiviteiten die ontmoeting en verdieping combineren, elk op een eigen manier.

Koffie en een goed gesprek

Een cursus waar je blij van wordt

Doen, bewegen en ontmoeten

Kijk op <https://3manieren.nl>

**Dementietafel over dementie
bij mensen met (zeer) ernstige
verstandelijke (en meer-
voudige) beperkingen
- 11 oktober 2022**

Op dinsdag 11 oktober van 19.30 tot 21.30 uur staat de volgende Dementietafel gepland!

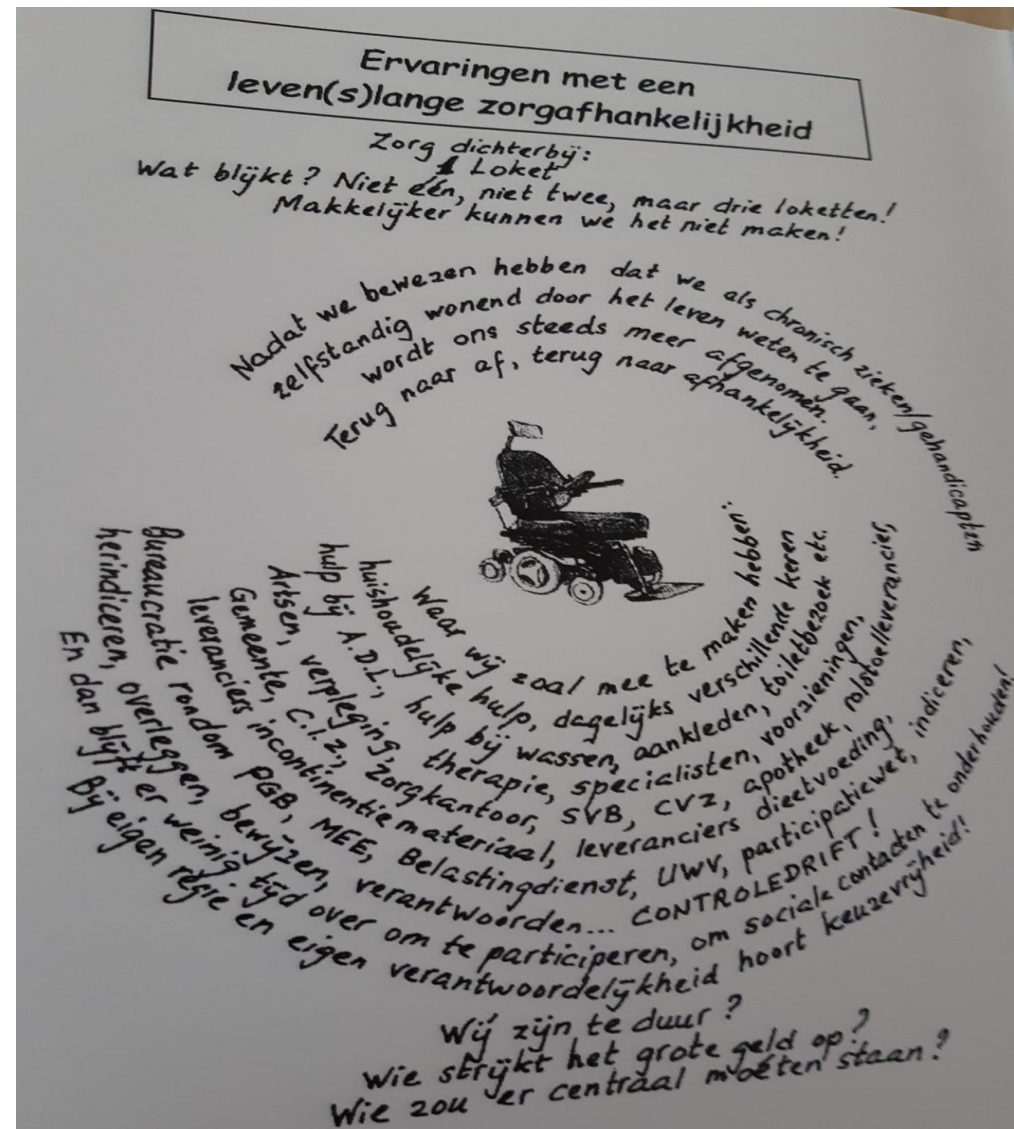
Tijdens deze tafel zal het onderwerp Dementie bij mensen met (zeer) ernstige verstandelijke (en meervoudige) beperkingen centraal staan.

Dr. Aly Waninge (lector en fysiotherapeut, Hanzehogeschoolen) zal ingaan op waarom het belangrijk is om te weten of iemand met (zeer) ernstige verstandelijke (en meervoudige) beperkingen dementie heeft.

Maureen Wissing (promovenda Hanzehogeschool en RUG/UMCG) zal de resultaten van haar onderzoek naar het herkennen van dementie bij mensen met (zeer) ernstige verstandelijke (en meervoudige) beperkingen publiceren.

Daarnaast zal er ook een ervaringsverhaal worden gedeeld.

De uitnodiging met het programma, tijd en locatie kunt u hier vinden: <https://sdtg.nl/dementietafels/dementie-bij-mensen-met-zeer-ernstige-verstandelijke-en-meervoudige-beperkingen/>

Programma Week van de zorglandbouw van 3 tot 7 oktober: [Geef je op!](#)

De webinars van maandag tot en met donderdag

- 3 okt 16.00-17.00 **Werken met planten, dieren, en in de buitenlucht, Buiten zijn, waarom helpt dat eigenlijk?**
Door Laura Minderhoud van Stichting Groene Pedagogiek
- 3 okt 19.30-21.30 **Social farming on an international level** (English webinar, en in gesprek met zorgboeren uit verschillende andere landen).
Door Marjolein Elings, Project Manager at Wageningen University & Research en Tineke Otten, developer of care farm studies and social farmers from Europe
- 4 okt 16.00-17.00 **Geen beter leven dan een goed leven.**
Door Simone de Bruin, Lector Goed Leven met Dementie bij Hogeschool Windesheim
- 4 okt 19.30-20.30 **Iedereen binnenboord door de inzet van de groene leeromgeving: actuele ontwikkelingen van onderwijszorgboerderijen.**
Door Jan Hassink, onderzoeker bij Wageningen Research en Jan Willem Veerman, emeritus-hoogleraar Radboud Universiteit
- 5 okt 16.00-17.00 **Kernwaarden: werken met de toolkit.**
Door Anouk Hafkamp en Maya de Wilde, beide werkzaam bij de FLZ
- 5 okt 19.30-20.30 **'Zorglandbouw soms negatief in beeld: Reputatiemanagement in het social media tijdperk'**
Door Frank Peters, eigenaar van Virtus Communications
- 6 okt 16.00-17.00 **Werken met dieren op de zorgboerderij, wat kunnen we nog leren?**
Door Richard Griffioen, Professor (lector) Animal Assisted Interventions AERES University of Applied Sciences.
- 6 okt 19.30-20.30 **Actuele ontwikkelingen en uitdagingen in de GGZ en wat is de rol van zorgboerderijen daarbij?**
Door Floortje Scheepers, hoogleraar Innovatie in de Geestelijke Gezondheidszorg, hoofd van de afdeling Psychiatrie van het UMC Utrecht en wetenschappelijk directeur van Phrenos en Arianne van 't Hoog, Psychiater en zorgboerin/eigenaar Hoeve Buitenlust

Het programma van vrijdag 7 oktober

Locatie: Zonneoord, Zonneoordlaan 17, 6718 TK Ede Lunteren
10-12u Bijeenkomst voedseltuinen
(let op! separate bijeenkomst en locatie met aparte opgave)

Hoofd Locatie: De Werelt, Westhofflaan 2, 6741 KH in Lunteren

- 13.30 **Welkom: je kunt alleen zorgen voor een ander, als je ook voor jezelf zorgt; hoe staat het met de zorgboeren?** Door René Schepers, dagvoorzitter.
- 13.40 **De kracht van de zorglandbouw (Samen, buiten, gewoon) uitgediept**, met wetenschappers Dries de Moor, Agnes vd Berg, Simone de Bruin en een zorgboer en een deelnemer onder leiding van de dagvoorzitter.
- 15.30 **Lancering Academie van de Zorglandbouw**
- 15.40 **Pauze en kans om te netwerken**
- 16.20 **De hele mens: welke transitie is er gaande in de zorg, en hoe passen wij daarin.** Door Carl Verheijen, directeur Instituut voor Positieve Gezondheid, directeur Innovatie bij de Noaber Foundation en voormalig schaatskampioen.
- 16.50 **Ode aan de Zorgboer** door Nina de la Croix
- 17.25 **Afsluiting**
- 17.30 **Borrel**

Kosten: € 25 ex. BTW voor leden, € 50 ex. BTW voor niet-leden.

De Week van de zorglandbouw wordt mede mogelijk gemaakt door:
Stichting Fondsenbeheer Landbouw en Zorg, Elven Floowers Foundation, Landzijde en Zorgboeren Zuid-Holland

vergeet
dementie
onthou mens

een dementievriendelijke
samenleving start in je hoofd

Hanzehogeschool Groningen
University of Applied Sciences

**Mini-symposium over samenwerken aan welzijn,
wonen, zorg en samenleven ouderen - 6 oktober
2022**

Met dit mini-symposium wordt de start van de **Innovatiewerkplaats Ouderen** gemarkeerd. In dit living-lab wordt samengewerkt met ouderen, professionals, studenten, docenten en onderzoekers aan oplossingen voor vraagstukken t.a.v. welzijn, wonen, zorg en samenleven. Zij dragen hiermee ook bij aan het opleiden van professionals die in het werkveld de uitdagingen samen met ouderen aangaan. Daarnaast willen zij met de living-lab onderwijs ontwikkelen en kennisuitwisseling ondersteunen. Partners: Platform Pouwer, KwadrantGroep, ZINN en FAITH research.

De Innovatiewerkplaats Ouderen is er voor iedereen die staat voor een inclusievere samenleving voor alle leeftijden, die het contact tussen generaties wil bevorderen en leeftijdsdiscriminatie wil tegengaan en voor iedereen die bij wil dragen aan het bevorderen van welbevinden, eigen regie, participatie en zingeving van ouderen.

Tijd: 15.00-18.00 uur

Locatie: Marie Kamphuisborg, Hanzehogeschool Groningen, Zernikeplein 23, Groningen

Programma donderdag 6 oktober 2022

- *Het ouderenpotentieel voor een vitale samenleving* door Fons van der Lucht, lector Healthy Ageing en Publieke Gezondheid.
- *Multidisciplinair studentenonderzoek naar ouderenhuisvesting* door Stefan Lechner, onderzoeker innovatiewerkplaats Health Space Design.
- *Samenwerken rond het levenseinde* door Betsy Weening, onderzoeker lectoraat Healthy Aging, Health Care and Nursing.
- *Samen wijzer met de 5 vragenwijzer? Zelfredzaamheid bij zorgvragen* door Gea Jagersma, strategisch beleidsadviseur KwadrantGroep.
- *Zorg en Sociaal werk in het verpleeghuis: versterken welzijn en zingeving* door Céline de Jongh en Nienke Annema, Aanjagers sociale innovatie ZINN.

Aanmelden kan via [deze link](#)

vergeet
dementie
onthou mens

*een dementievriendelijke
samenleving start in je hoofd*

Platform Hattinga Verschure
belangenbehartiging mantelzorgers in de provincie Groningen

Workshop

'Als de zorg thuis intensiever wordt of opname in een verpleeghuis nodig is' op 14 oktober 2022

en

"Mantelzorgwoningen en pré-mantelzorgwoningen" op 28 oktober 2022

Het Platform Hattinga Verschure (PHV) gaat in samenwerking met Mantelzorg.nl 2 workshops organiseren. De komende jaren wordt steeds meer een beroep gedaan op mantelzorgers; mantelzorgers die nu al overbelast zijn of mogelijk raken. Wat als intensieve zorg thuis niet meer mogelijk is? Wat kan een mantelzorgwoning voor je betekenen? Kom naar deze workshops; samen met andere mantelzorgers krijg je informatie en ben je in gesprek met elkaar!

Workshop 'Als de zorg thuis intensiever wordt of opname in een verpleeghuis nodig is' op 14 oktober 2022

In de workshop gaan we in op wat daarbij komt kijken. Persoonlijk én praktisch. En dat verschilt per situatie. Bijvoorbeeld of je mantelzorger bent voor een huisgenoot of voor iemand die ergens anders woont.

Wanneer kom je eigenlijk voor deze intensieve zorg in aanmerking? Daarbij spelen allerlei regelingen een rol, zoals de Wet langdurige zorg (Wlz). Wat houdt deze wet in? En hoe zit het met eigen bijdragen, bijvoorbeeld die al zijn toegekend voor voorzieningen uit de Wmo?

Ook gaan we in op het gesprek dat je moet voeren als er keuzes worden gemaakt. Hoe praat je hierover met elkaar en met de professionals die steeds meer betrokken raken bij de zorg? En waar blijf je zelf en jouw leven in dit verhaal? Waar loop je tegenaan en wat zijn jouw wensen?

In deze workshop leren we van elkaar en met elkaar. Welke tips (en tops) deel je met andere deelnemers om elkaar verder op weg te helpen?

Wanneer: vrijdag 14 oktober

Tijd: 14:00 tot 16:00 uur (inloop vanaf 13:30 uur)

Waar: Van der Valk Groningen-Westerbroek, Rijksweg West 11 - 9608 PA Westerbroek

Aanmelden

Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden door een mailtje te sturen naar, r.visser@zorgbelang-groningen.nl. Aanmelden kan tot uiterlijk 9 oktober.

vergeet
dementie
onthou mens

*een dementievriendelijke
samenleving start in je hoofd*

Workshop "Mantelzorgwoningen en prémantelzorgwoningen" op 28 oktober 2022

Wil je als mantelzorger dichter bij degene wonen voor wie je zorgt? Dan kun je bijvoorbeeld kiezen voor het plaatsen van een mantelzorgwoning in de tuin. Maar wat is een mantelzorgwoning precies en welke regels gelden daarvoor? Deze en andere vragen staan centraal tijdens deze workshop.

Mocht je overwegen om een mantelzorgwoning te realiseren dan is er een aantal formele regels waar jij je aan moet houden. Dat kan gaan om juridische zaken maar ook om fiscale en financiële aspecten.

Het is verstandig om je hierover goed te laten informeren.

In deze bijeenkomst bespreken we hoe je een mantelzorgwoning kunt realiseren en welke spelregels gelden zodat jij een weloverwogen keuze kunt maken.

Ook zullen we een aantal voorbeelden laten zien van mantelzorgwoningen ter inspiratie.

Wanneer: vrijdag 28 oktober

Tijd: 14:00 tot 16:00 uur (inloop vanaf 13:30 uur)

Waar: Multifunctioneel Centrum De Mellenshorst, Waterhuizerweg 36, 9753 HS in Haren.

Aanmelden

Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden door een mailtje te sturen naar, r.visser@zorgbelang-groningen.nl. Aanmelden kan tot uiterlijk 23 oktober.

Informatie over PHV

Platform Hattinga Verschure behartigt de collectieve belangen van mantelzorgers in de provincie Groningen. We informeren, luisteren naar je ervaringen, horen waar jij als mantelzorger tegenaan loopt en wat je nodig hebt. Daarover gaan we in gesprek met gemeenten en anderen, bijvoorbeeld zorgaanbieders.

Zo werken we samen met alle betrokkenen aan een betere positie en goede ondersteuning voor mantelzorgers in onze provincie.

Website <https://sphv.nl>

REGIE OP
DEMENTIE

Webinar Langer Thuiswonen met dementie kàn – 13 oktober 2022

Voel jij je wel eens machteloos als jouw vader of moeder met dementie ontzettend boos wordt? Heb je het gevoel dat je als mantelzorger geen antwoord hebt op hun (veranderde) gedrag?

Leer in anderhalf uur webinar van twee experts Roos Zwart en Jorien Kruijswijk Jansen alles over:

- (Geïrriteerd) gedrag beter begrijpen door kennis over prikkelverwerking.
- Welke handige aanpassingen in huis zorgen voor minder spanning.
- Praktische (ervarings)tips om direct toe te passen.

Schrijf je nú in voor het webinar Langer Thuiswonen met dementie van Stichting Regie op Dementie! Op donderdag 13 oktober vanaf 19:30. Kosten deelname € 9,50. Er is plek voor 100 personen per webinar.

Meer informatie en direct aanmelden

Is mogelijk op <https://www.regieopdementie.nl/webinar-langer-thuiswonen-met-dementie>

Experts geven inzicht

Webinar Langer thuiswonen met dementie

Praktische tips van experts!

27 september en
13 oktober vanaf 19:30

Jorien Kruijswijk Jansen

Roos Zwart

1. Roos Zwart - prikkelexpert en deskundige omgevingszorg. Ze is consultant CCE, trainer, schrijver lesmateriaal en interieurarchitect. Deze combi met haar achtergrond als verzorgende maakt dat zij op een herkenbare en humoristische manier de materie helder uitlegt.

2. Jorien Kruijswijk Jansen is een ervaren adviseur in de ouderen- en mantelzorg en heeft ruim 6 jaar ervaring als ergotherapeut. In dit webinar deelt ze graag haar ideeën en adviezen over veilig langer thuiswonen bij dementie.

Bron en informatie

Hilma van Slooten - sociaal ondernemer/oprichter—info@regieopdementie.nl - <https://www.regieopdementie.nl>

Als Stichting Regie op Dementie informeren we graag mensen over wat wél mogelijk is, ook al is er dementie.

vergeet
dementie
onthou mens

een dementievriendelijke
samenleving start in je hoofd

Alzheimer Café EemsDelta

Uitnodiging bijeenkomst

Dinsdag 4 oktober
19.30 – 21.00 (inloop vanaf 19.00)

Onderwerp voor deze avond is:

Wat is Dementie?

Janny Prins en Laura de Jong, beiden
casemanagers dementie bij TSN vertellen over de
ziekte dementie

Dementie is een verzamelnaam voor wel 50 soorten van schade aan de hersenen. En elke vorm van schade heeft zijn eigen effecten. Het gedrag verandert, het geheugen gaat achteruit. Nog steeds wordt er onderzoek gedaan naar het ontstaan van dementie. Is dit proces te stoppen? Wat kan ik verwachten? Bij wie kan ik terecht? Deze en andere vragen kunt u stellen aan de casemangers dementie. Neem vooral uw partner, vriendin, dochter en/of zoon mee.

Burgemeester Klauckelaan 16, Appingedam
(ASWA gebouw)

Opgave en meer informatie
info@cadanzwelzijn.nl
0596-745024

Omgaan met gedragsveranderingen - Alzheimer Café Haren Woensdag 5 oktober – 19.30 uur

ZINN locatie De Dilgt, Dilgtweg 3 te Haren
Toegang gratis

Omgaan met gedragsveranderingen Het gedrag van mensen met dementie verandert ten gevolge van hun ziekte.

Jeroen Kok, Klinisch Neuropsycholoog bij ZINN, vertelt hoe u daar het beste mee om kunt gaan en geeft tips.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Lydia Woldendorp, tel. 050-5852527 of

l.woldendorp@zinnzorg.nl

Wet zorg en Dwang – Alzheimer Cafe Kanaal- streek - 11 oktober 2022, 19.30 - 21:00 uur

Vanaf 1 januari 2020 is de Wet zorg en dwang (Wzd) van start gegaan. Deze wet vervangt de oude Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (BOPZ). De nieuwe wet regelt de rechten van mensen die te maken krijgen met onvrijwillige zorg of onvrijwillige opname. In de meeste gevallen gaat het

om mensen met een psychogeriatrische aandoening zoals dementie of mensen met een verstandelijke beperking. Mirjam van Dijk, beleidsmedewerker BCM geeft hier uitleg over.

De avond begint om 19:30 - inloop vanaf 19:00 uur

Aanmelden is niet nodig en de toegang is gratis.

Locatie: Alzheimer Cafe Kanaalstreek - Woon- en Zorgcentrum Maarsheerd - Maarsdreef 1 - 9501AM Stadskanaal

Contactpersoon: Ilse Hilde de Jager - Tel: 0599-635999- E-mail: ih.dejager@welstad.nl

Een Alzheimer Café biedt gezelligheid, muziek (soms live) en verrassende ontmoetingen. Een plek om lotgenoten te ontmoeten. Voelt u zich welkom en neem vooral iemand mee. Dat kan uw geliefde zijn, maar ook een vriend, buurvrouw of familielid. Er is altijd een Alzheimer Café bij u in de buurt. Kijk op www.alzheimer-nederland.nl/regios voor meer informatie.

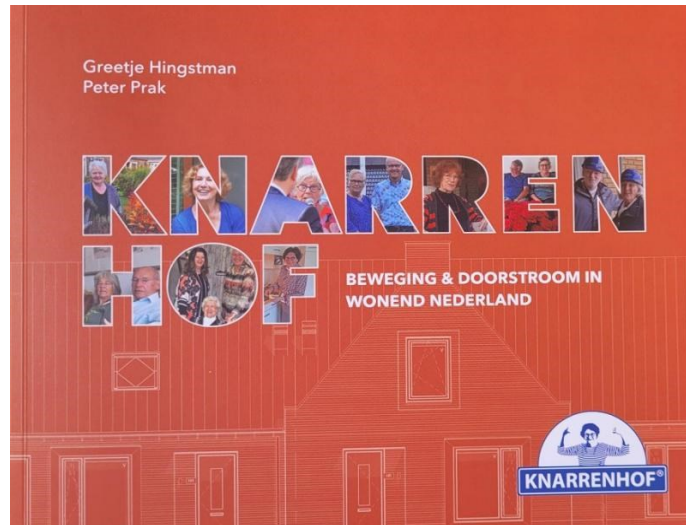
vergeet
dementie
onthou mens

een dementievriendelijke
samenleving start in je hoofd

Kleinschalig wonen uitgelicht

In elke nieuwsbrief een kleinschalige vorm van wonen uit de Provincie Groningen e.o.

Knarrenhof doet een boekje open

Hofmakers, zo noemt Peter Prak het team van Knarrenhof. Overal in het land worden hofjes opgeleverd op initiatief van lokale groepen initiatiefnemers, ondersteund door het team van Knarrenhof. Wil je meer weten hoe bewoners het wonen in een hof ervaren en wie werken aan de realisatie ervan? Lezen dan dit leuke boek waar je vrolijk van wordt! **Lees meer** op <https://www.zorgsaamwonen.nl/artikel/hofmakers-doen-een-boekje-open>

Info over Knarrenhof op <https://knarrenhof.nl>

Woongemeenschap 50-plus - De kracht van senioren

Hoe gaat het met woongemeenschappen van senioren en de mensen die er wonen? Welke knelpunten ervaren bestaande groepen? Wat is de meerwaarde eigenlijk van deze manier van wonen? De LVGO deed onderzoek in de achterban van woongemeenschappen, initiatiefgroepen en belangstellenden.

De opmerkelijkste zaken op een rij.

Senioren willen zo lang mogelijk gezond en zelfstandig blijven, terwijl er tegelijkertijd ook behoefte is aan saamhorigheid. Er wordt veel verwacht van dit soort burger-wooninitiatieven.

Gemeenschappelijk wonen is een prima recept om niet eenzaam te worden. Uit het LVGO-onderzoek blijkt dat 95% van de bewoners sociaal contact ervaart als grote meerwaarde. Men kan elkaar helpen en steunen (84%) en woont langer zelfstandig (80%). Wonen in een woongemeenschap draagt bij aan betekenisgeving en persoonlijke groei van senioren.

Informatie op <https://www.lvgo.nl/woongemeenschap-50-plus-de-kracht-van-senioren>

Als dementie geen woord was, maar een foto. Wat zou er volgens jou op die foto staan?

Voor het onderzoeksproject VRbeelding brengen we in beeld hoe we met zijn allen tegen leven met dementie aankijken. Het doel van VRbeelding is om tot een volledig beeld van 'dementie' te komen. Zo kunnen we een goed leven met dementie beter ondersteunen.

Het beeld mag en kan van alles zijn: een echte foto, of iets dat symbool staat voor dementie.

Een eigen creatie, gemaakt door een bekende of van internet.

Verzend het via de volgende link: <https://ap.lc/D5ylc> of scan de QR-code

Heb je geen internet?

Stuur de afbeelding, foto of voorwerp dan per post (geen postzegel nodig) naar:

Lectoraat Goed Leven met Dementie, C2.04

Antwoordnummer 288

8000 WB Zwolle

Beschrijf daarbij waarom deze foto/dit beeld voor jou het woord dementie verbeeldt.

[illegible]

Denk jij na over de toekomst? Over je woning? Verhuizen of (nog) niet? Ben je klaar voor die stap? Of is het nog te ver van je bed? Speel dan het Hop-On-Hop-Off spel, en maak een rondrit door je eigen toekomst.

AAG, idverde NL, Comelit, De Wijkmakers, HAN Zorgalliantie, Rochdale, RO groep, Woonstichting Valburg, en ZorgSaamWonen maakten samen het Hop-On-Hop-Off spel. Diverse (toekomstige) senioren hebben enthousiast meegedacht met de ontwikkeling van het spel. Met het Hop-on-Hop-off spel ga je met vrienden, kennissen of familieleden in gesprek over belangrijke zaken uit je eigen leven.

Het spel maakt je bewust van je wensen en behoeftes op het gebied van wonen en daarmee samenhangende thema's als gezondheid en tijdsbesteding. Je kunt het spel ook spelen met een professional zoals een ouderenadviseur of verhuiscoach.

Meer info op <https://www.zorgsaamwonen.nl/artikel/hop-hop-spel-gelanceerd>

vergeet
dementie
onthou mens

een dementievriendelijke
samenleving start in je hoofd

...en theater

Je kunt me gerust een geheim vertellen

Theatermaker Madeleine Matzer schreef en regisseerde de voorstelling *Je kunt me gerust een geheim vertellen* over haar moeder, die de ziekte van Alzheimer kreeg.

Ze geeft een inkijkje in wat ze samen meemaakten: over de moeder die ze verloor, maar net zo veel, of misschien wel vooral, over de moeder die ze vond.

Tijdens gesprekken met haar moeder ontdekte Madeleine dat de verbeelding een bijzondere kracht is bij het maken van contact en het werkstellen van wezenlijke communicatie.

De voorstelling maakt het onderwerp dementie beter bespreekbaar en zichtbaar.

En laat zien dat dementie ook een waardevolle reis kan zijn met mooie, grappige en ontroerende contactmomenten, voor zowel de persoon met dementie als voor de naaste omgeving.

Meer info op <https://www.schouwburgconcertzaaltilburg.nl/evenementen/37424/matzer-theaterproducties-je-kunt-me-gerust-een-geheim-vertellen>

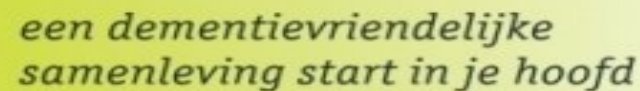
DEMENTERENDE PARTNER

**IK GEEF HEM
ELKE DAG
EEN ONVERGETELIJKE
ZOEN**

de oma
van

Loesje

Postbus 1045
4801 AA Tilburg
www.loesje.nl

vergeet
dementie
onthou mens

een dementievriendelijke
samenleving start in je hoofd

Tip.....Het lezen waard

Wie ben ik als niemand kijkt?

Een aanrader voor alle ouder wordende vrouwen (en mannen). Een boek dat nu eens niet uitgaat van eeuwig jong blijven. Gaat het ons lukken om aan de derde levensfase een zinvolle invulling te geven. Waar dromen we van en:

'Durven we nog te dromen in een samenleving die ouderen uitsluit?'

Samenleven met Dementie

Een praktisch handboekje voor iedereen die in het dagelijks leven omgaat met dementie.

Een boekje dat in helder Nederlands beschrijft hoe de Böhm methode voor zorg en begeleiding bij dementie in de praktijk functioneert.

Het echter wel van belang dat je door de ogen van de mens met dementie leert kijken. Dat is de kern van de Böhm-methodiek. Leer de mens kennen, diens persoonlijk beleefde verleden en diens zienswijze op het heden, met vaardigheden uit het verleden. Dan weet je een serieus antwoord op diens vragen en diens opvallende gedrag.

'Samenleven met Dementie', omdat het ingaat op de actuele situatie dat steeds meer mensen met dementie midden in de samenleving een plek zoeken, óók als ze in een instelling wonen. Ze willen zich thuis voelen, willen boodschappen doen en genieten van cultuur.

Het boekje is op de eerste plaats bedoeld voor de thuissituatie, partners, kinderen en andere mantelzorgers. Het is echter ook waardevol voor vrijwilligers en professionals in een zorgorganisatie.

Bestellen: Geef daarvoor je naam en adresgegevens door op info@de-mensch.nl.

Voor meer informatie over andere producten, cursussen, opleidingen en advies de website van De Mensch: www.de-mensch.nl

Boeken – 50 – over mensen en dementie

Lees meer over de boeken in [Boeken – 50 – over mensen en dementie](#)

ten have

LIESBETH WOERTMAN

Wie ben ik als niemand kijkt

Een andere kijk op de ouder
wordende vrouw

vergeet
dementie
onthou mens

een dementievriendelijke
samenleving start in je hoofd

Gedicht

Zoen

Weet je nog dat jij
Tegen mij
En dat ik toen zei
Zullen wij
En dat jij toen
Met een zoen

Zullen we dat nog
eens doen?

© BRIEVENBUSGELUK

U kent mij niet

Zuster, ja ik ben dement
maar ik denk niet dat u mij kent
zolang ik nog praten kan
vraag het me dan

U heeft mij zomaar koffie gegeven
niet gevraagd, gewoon gekregen
zuster, wees eens bewust
weet u wel dat ik geen koffie lust?

Werk nou eens mee
vraag mij wat ik wil drinken
Ik wil het liefste thee
en vergeef me als ik dan zeg.....nee!
Ik lust geen thee!

Zuster blijf altijd vragen
zolang ik kan praten
geef mij de keuze en
laat me zelf bepalen.

Zuster, ja ik ben dement
niet doof, niet dom, niet stom
vraag mij wat ik wil
ik kan nog steeds praten,
daar zit het verschil!

M.C. Eberhart

